

Toledo, sengles pdes. rurals, d'Ontinyent (xxxI, 115.20) i de Xixona (xxxv, 80.25). No deuen ser imitacions del nom de la capital visigoda d'Espanya. Almenys no modernes sinó de data mossàrab.

TODULÍ/TUDURÍ, NL i sobretot NP balear i valencià. Racó *Tudulí*, pron. oscil·lant amb *todolí*, en el te. d'Onda (xxxiv, 124.7). *Cova de Tudulí* a Bèlgida (xxxii, 136.16). *Tudurí* és cognom, sobretot menorquí: el DAg només com a men. i *Todolí* val.; segons AlcM, *Todolí* cognom a 8 pobles transsurrònic, a 3 de Menorca i a Capdepera, propagat a un parell del Principat. Probablement evolució morisca (*r = l*) del NP visigot THUDURED (no pensem en origen transfretà d'un nom de tal estructura, altrament cf. només *Teñi-la* i *Teñilí* a Algèria, potser immigrants mossàrabs o bereberismes casualment parònims).

LES TOLTES (pron. *lās tóltaş*, del verb *toldre* 'lleva, pendre', sigui en el sentit d'«exacció injusta» (AlcM): «*omnem forciam et toltas*», sigui en el de 'presa d'aigua': «per razó cor nos tolen l'ayga de rech», a. 1381, «l'ayga del rech serà *tolta* e levada» (docs. cit. en l'InvLC). La o tancada obliga a creure que a Manacor no ve del mot pròpiament català, sinó per transmissió mossàrab.

TONDA. 1) Placeta de ~, dins la ciutat d'Ontinyent (pron. *de tónða*), GGRV: encara que sembla tenir forma estreta i llarga, és versemblant que abans compregués el petit pa de cases que hi està adjacent, (segons el pla de p. 574 bis), llavors els seus contorns serien quasi circulars o rombals; suposo que vingui de PLATEA ROTUNDA > *p. rätonda*, i, amb la neutralització morisca *r = l* > *p. la-tonða*.

Nom mossàrab repetit en altres termes. 2) «*Berenguer de La Tonda*, vehí de Coçentaina» a. 1506, te. Vila Joiosa (en la monografia d'Orts: II, 1). I amb -nt- arabitzant: 3) camí de *La Tónða* i Caseta *La Tonta*, te. Pinós de Monòver (xxxvi, 78.23, 75.10) que seria també prolongament d'un VIA ROTUNDA. 4) *El Corral de Tonda*, a Benimantell, que abans sembla haver estat una ermita (car hi fan la festa anyal de les fadrines i la dels fadrins, el 10 de maig i el 10 d'agost, amb danses a l'antiga) (< ORATORIA ROTUNDA). 5) *Tonda*, cognom matern d'un vell a Vinaròs (xxviii, 63.22). Cf. l'art. *Tona*.

TORPLET, antic llogaret morisc de la comarca de Xàtiva, citat entre Rafelguaraf i Barxeta, amb 20 cases de moriscos l'a. 1609 (Reglà, p. 114), i amb 14, 12 o 13 en els censos de 1527-1602 (Lapeyre, p. 39). Pot venir de TURREM FRACTAM 'torre escapçada' (homòleg del poble *Torrejeta*, de Segarra) (> *Torpletà*, amb ultracorrecció de la tendència de *p a f* en àrab i -ete catalanitzat com -et).

TORRE-, compostos formats en part amb mots romànics, i part aràbics. 1) *La Torrenostra*, llog. agre. a Torreblanca: àr. *burğ ân-nóşra*, pròpiament 'la torre

del triomf, de la victòria' (nom d'acció del verb *naşar* «protegere» etc.) (RMA, 591.4), amb *burğ* traduït pel cat. *torre*.

2) *Torretxica*, te. Lluçmaçanes (xliv, 64.5) (TURRE CAECA 'sense finestral?' o TURRE SECTA 'tallada, mig partida?' o 'petita?'), cf. el nom veí, *Binxica* (a Maó, vol. I) que sembla mossàr. arabitzat de PINNA SICCA 'roca seca'.

3) *Torreñiel*, pda. de Fontanars (xxxii, 120.21).

4) *Torremundo*, te. Lluçena (xxix, 108.12), sembla TURRE MUNDA 'neta de brolla', amb -munde (> -do assim.) de la pron. morisca *mündä*; passat que vingui del NP gòtic THURISMUND (cf. THURISIND > *Torèn*, i *Trasemund*, *Theudimund* NPP en docs. medievals cat.) (Aebischer, *Onom.*). Cf. nota sobre *Totlomon*.

5) *Torretxó*, veg. més aviat entre els arabismes.

6) *Torrià*, te. Onil (xxxv, 177.10), no és clara la formació: potser traducció parcial d'un dual *burğain* 'dues torres'; o és un compost de *şurar*, pl. de *şurra* 'marge' (cf. supra *Tiriran*, entre els arabismes).

TORRUCLES, te. Borriana (xxix, 147.8), semblaria TURRECULAS = TURRICULAS, tal com *amnicula/amnicula* (> *Anoia*), *ovucula* etc., però com que se citen cap a Borriana unes *Torres d'Uclés*, junt amb *T. de Calatrava* pensem en compostos amb el nom d'aquestes ordes, cf. infra art. *Torre*, si bé no ens expliquem el canvi d'accentuació. Cf. *Torrella* (Emp.).

La Tosquella, sengles pdes. de Lluçena (xxix, 100.22) i *Carrer de Tosquella*, a Cast. Pna. (xxix, 32.6), d'Onda (xxix, 149.24): deriv. de *tosca* com altres que exposarem en art. especial.

35 EL TOTXAR, sengles pdes. 1) te. Estivella (xxx, 18.12). 2) Cotes (xxxI, 150.15). 3) Barranquet del T., te. Benigànim (xxxii, 13.14). Colle. en -ar del mossàr. *tauçà* 'espart, mata d'espart' (DECH, s. v. *atocha*). 4) Font de *L'Atotxó*, te. Elx (xxxvi, 136.1): sembla plural *at-tauçún* del «nomen genericum» arabitzat de *tauçà*. A Mallorca: 5) *Totxa* ha quedat sobretot com cognom a Pollença, on conec avui un erudit d'aquest nom, que es diu *Totxo*; abans: *Bernardo Totxe*, a. 1343, allí (BSAL VI, 35a). *Joannes Toxa* 3 cops, doc. en llatí (BSAL II, 133-4). Pere Ant. *Totxo*, escriptor de Pollença, a. 1613 (JMBover, *Bi. Escr. Bal.*, § 1280).

Traella, nom antic d'un indret prop de Xaló, a. 1439 (BSCC XVII, 253), var. moss. del cat. *tragella* (DECAT VIII, 812b10-34). D'aquest nom pot ser variant masculina (una mica arabitzada amb *Tr-* > *Atr-*): *Atrayello*, que figura a l'índex del Real Patrimoni, pº 13.

Traigues, Mas de ~, te. Coves de Vinromà (xxviii, 151.12), cat. *traiga* (DECAT VIII, 693a24).

TRAMOIERES, pda. d'Albalat dels Sorells (xxx), i alqueria de *tramuières*, te. Albuixec: paratge comú entre aquests dos termes limítrofs (IGC, '21 x '32). D'acord amb aquesta situació limítrofa deu venir de VILLAS INTERMEDIARIAS > *entremeièras*, amb la -e-la-